

Із Юви нам привезли не лише автомобіль

Віктор Першко

Минуло десять днів від часу, коли до Романова прибула делегація від фінського міста-побратима Юва.

За два роки це вже другий візит делегації дружнього міста від дружньої нам Фінляндії. До Романова фіни добиралися на автомобілі, подарованому для потреб Романівської ДЮСШ, працівників закладів культури, які мають потребу відвідання певних населених пунктів Романівської селищної ради. Звісно, маленьке містечко, яке має куди менші розміри і чисельність жителів, аніж селище Романів, вчинило справжній подвиг, зібравши кошти і закупивши автомобіль (мінібус) для потреб Романівської селищної ради. Ба більше, розуміючи всю складність логістики і шляхів доправлення автомобіля із Фінляндії до України, наші побратими вирішили самотужки автомобіль доставити до Романова. Вчинок дуже гуманний і вартий окремої пошани. Ми не кажемо про гуманітарну допомогу, якою був навантажений подарунковий автомобіль.

Програма перебування делегації від міста-побратима у селищі Романів також вражає своєю скромністю, простотою і граничною дисципліною, яку у нас прийнято називати виробничою.

На чолі делегації від Юви до Романова прибула все Ремес Паула Мааріт, заступниця голови мерії, яка певним чином відповідає у громаді міста Юви за розвиток стосунків із містами-побратимами. Друге, що кидається у вічі під час ознайомлення і супроводу гостей у Романові, – це їхня глибока зацікавленість в ознайомленні із установами та організаціями Романівської селищної ради. З

однією лише відмінністю минулорічного візиту від теперішньої поїздки: гості попросили показати заклади позашкільної освіти, культурні та культурно-освітні заклади громади. Звісно ж, у Романівському будинку культури фінам було на що подивитись. Слід зауважити, що кожен фахівець культосвітнього закладу виявився цікавим для гостей співрозмовником чи то навіть радником у низці питань сфери культури, духовності, фольклору і т. п. Цікавою і дивовижно теплою видалась розмова Сніжани Башинської із представниками фінської делегації. А квіти, які відтепер матимуть у Романові фінське походження, отримують трохи інший статус, аніж квіти, що були

посаджені від насіння місцевої селекції. Окрім того, художниця-костюмер Романівського будинку культури вочевидь вгадала настрої струн душі пані Мааріт, подарувавши їй власноруч виготовлене намисто.

Ну а далі ланкою візиту до Романова стали Центр дитячої творчості, школа мистецтв, бібліотека, де гості були вражені рівнем занурення юних романівчан у секрети всіляких ремесел, бісероплетіння, витинанки, вишиванки і т. д. Те, що у Фінляндії свого часу була апробована раніше створена ідеологія освітніх змін, сьогодні знають педагоги ледь не з усього світу. Однак фіни були просто приголомшені тією розкішшю та можливістю позашкільної і гурткової роботи, якою

наділені діти у селищі Романів. У Фінляндії ситуація дещо інша, і найперше вона відрізняється тим, що фінансування позашкільної освіти у фінській школі куди скромніше за рівнем конкретних цифр, які, як

Реорганізація – аж ніяк не ліквідація. Про це пам'ятаймо! с. 3

На обрії – вже червень, а значить – і старт для відпочинку с. 4

Торік був круглий стіл, а сьогодні Романів доріс до конференції с. 4

виявилось, непорівнювані і мають куди вишарпаний вигляд якраз із нашого, українського, боку.

Звісно ж, фінських колег, які розуміються на питаннях місцевих бюджетів, цікавило співвідношення власних доходів і витрат, які громада може собі дозволити. Ще більш дивовижно сприймають наші побратими із Фінляндії той факт, що батьківська плата за відвідування позашкільних закладів є суто номінальною

і символічною. За мірками, звісно ж, європейськими. Там ставлення до спорту, до позашкільної освіти та закладів дитячої творчості дещо інше, аніж у нас. Якщо простіше, то ми й досі користуємося схемами і алгоритмами діяльності позашкільних закладів ще радянської доби, де на соціальну сферу, на освіту, на дитячу творчість держава традиційно і системно виділяла певні кошти.

Продовження на стор. 2.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - **68,00** грн,
на 3 місяці - **164,00** грн,
на 6 місяців - **308,00** грн

У найближчому поштовому відділенні!

**СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?**

Із Юви нам привезли не лише автомобіль

Початок на стор. 1.

У країнах із ринковою економікою роль держави була дещо скромнішою, зате рівень стимулювання громадської ініціативи, а ще більше – бізнесу, меценатства і спонсорства мав зовсім інший вигляд, до якого нам і досі дуже далеко. Наприклад у Фінляндії бізнес, який допомагає дитячому спортивному клубу, має потужні знижки у податковій сфері. Те ж саме стосується і питань спонсорської допомоги чи меценатського руху, які в Україні й досі ніким і нічим (у плані законодавства) не регульовані і не стимульовані.

Те, що фінська делегація прибула до Романова, стало подією для нашої громади, хоча гості мали дуже небагато часу, аби познайомитися із життям Романівської селищної ради Глобше, системніше і краще. Але це те, що стосується гостей.

А ось щодо нашої участі у співпраці, то вже зараз варто б подумати, з чим, хоча б із якими намірами, задумами і завданнями, мала б поїхати до Юви делегація від Романова.

Адже Фінляндія – це вже не Литва, не Польща чи, наприклад, Чехія. Це, якщо хочете, окрема культура і також окрема цивілізація. Адже суворий клімат, вибаглива до сільського господарства природа і низка інших факторів змушує фінів працювати багато і дуже ефективно. Ось чого ми маємо у них повчитись. До фінів варто їхати щонайперше із освітньою метою. Окрема тема – фінська освіта. Адже українська НУШ (нова українська школа) великою мірою була змалювана із фінської освітньої системи. Дерзкутість дитини, бажання роз-

важитись під час безпосередньої навчальної роботи ставала спочатку експериментом, а потім і дуже швидко – нормою навчального процесу. Така особливість освітньої діяльності дуже швидко розповзлася по всіх скандинавських країнах (з окремими видозмінами у Норвегії чи Данії), а далі дух розважально-освітнього релаксу перекинувся і на школи Естонії, а потім у деякі інші країни Європи. Україна також запрягла коня освітнього реформаторства, запровадивши у 2017-му році реформу НУШ. Сьогодні ми на фінішному відрізку такого реформаторства, але якраз сьогодні автори такого підходу до освіти дітей зрозуміли, що із реформами (із поєднанням навчання з іграми та розвагами) вони трішки переборщили. Тепер і сьогодні у Фінляндії стривожені падінням рівня навчальних досягнень своїх учнів, і тому скандинави терміново повертаються до тих

правил і підходів, якими свого часу пишалась радянська школа. Щоправда, радянський наратив із шкільними політінформаціями, додатковими післяурочними заняттями для двічників, обов'язковими фізкультурними перервами у школах, де діти щодня долали пішки по 7-10 кілометрів, і сьогодні має вигляд спотвореної ідеологією дійсності. Але було в радянській школі чимало речей, які запозичалися шкільними і освітніми системами інших країн. Найперше і найголовніше – вимогливість і наполегливість у навчанні були тими підвалинами, які визначали успіх окремого учня, учениці. Але – не здобувача освіти. Сьогодні нам важливо було б побачити, як реагує фінська школа на ті труднощі, які спричинені якраз реформами двадцятилітньої давності. Відомо, наприклад, що у школах Фінляндії зараз і терміново дуже велику увагу

приділяють режиму поведінки дітей із гаджетами, які суттєво заважають навчальному процесу. Окрема тема, яку нам бажано врахувати, – повернення оцінки як фактору виміру активності, старанності і здібностей учня у процесі навчальної діяльності. Зрештою, на цьому розмову про запозичення фінського досвіду в освіті варто було б завершити, бо у стосунках із побратимами нам важливо повчитись не лише шкільництва, але й інших сторінок їхнього життя. Ось для чого, власне, й започатковують побратимський рух і підписують маніфести, угоди, меморандуми про співпрацю. При цьому знамениті слова Т. Г. Шевченка «чужому научайтесь й свого не цурайтесь» мають прикрашати не лише стіни шкільних рекреацій в Україні. Але головне в іншому: навчання має давати користь, або, по-іншому, – толк. Ось із чого треба й виходити.

Загиблі діти і суспільний резонанс: як в Україні регулюють користування електричними самокатами?

Від початку весни в Україні трапилося одразу кілька резонансних аварій за участі самокатів. А жертвами цих ДТП здебільшого ставали діти.

Попри те, що цей вид транспорту є потенційно небезпечним, українські закони його майже не регулюють. Чи планують депутати щось робити з електросамокатами – з'ясував Центр громадського моніторингу та контролю.

Трагічні наслідки

Масово з'являється на українських дорогах електричні самокати почали після 2020 року. Якщо підрахувати кількість приватних електросамокатів неможливо, бо вони не вимагають реєстрації, з прокатними ситуація дещо зрозуміліша. Вулицями українських міст їздять близько 10 тисяч орендних двоколісних. І за словами засновника сервісу прокату «Jet Ride», їхня кількість постійно зростає. Навіть попри війну та масову еміграцію українців.

Лише за два тижні наприкінці квітня та на початку травня в Україні сталося одразу три серйозні аварії, пов'язані з електросамокатами: на Київщині, у Хмельницькому та у Львові. У них загинуло двоє дітей, ще двоє були важко травмовані.

А минулого року у нашій державі, за даними судового пошуковика «OpenDataBot», зафіксували понад 2500 судових справ за участю водіїв електросамокатів та іншого легкого електротранспорту. У 2024 році таких справ було більше 1000.

Видання «Телеграф» детальніше розкриває, що стоїть за цими даними. Минулоріч через елек-

тротранспорт загинуло 19 людей, ще 912 отримали травми. Таку інформацію журналістам повідомили у Департаменті патрульної поліції. Йдеться не лише про електросамокати, а й про інші види електричного транспорту, наприклад мопеди чи моноколеса.

Має поліція і статистику щодо дитячого травматизму. Лише за сім місяців минулого року сталося 692 аварії, де транспортними засобами включно із самокатами та мопедами керували діти. У результаті 26 дітей загинули, 686 – травмувалися.

Безпека руху

Пересування на електросамокатах є однією з найбільш поширених причин травмування дітей. Зокрема, тільки за вихідні до львівської дитячої лікарні «Охматдит» потрапили пів сотні поранених неповнолітніх, які катилися на електричних самокатах, скутерах та мотоциклах.

Лікар-терапевт Анатолій Корнута, якого цитує видання «Deutsche Welle», зазначає: кількість таких випадків протягом останніх років лише зростає. «Які травми ми бачимо? Черепно-мозкові травми, переломи рук і ключиць, травми обличчя, вибиті зуби, пошкодження колін та ліктів, важкі ДТП при виїзді на дорогу. І головна проблема – більшість дітей їздять без захисту», – наголошує він.

Нагадати батькам про безпеку і докладніше розповісти про те, як захистити дітей, вирішили у Ювенальній поліції України. Там зазначили, що виїзд на дороги загального користування суворо заборонений. Адже дитина на самокаті для водія часто є невидимою через низький зріст та швидкість руху. Переходити дорогу водіям електросамокатів слід пішки, транспортний засіб треба катити поруч із собою. Наголошують у ювенальній поліції і на важливості захисного спорядження

А у темний час доби радять не забувати про світловідбиваючі елементи.

Проблема з неповнолітніми водіями електросамокатів є актуальною не лише для України. В європейських державах також масово фіксують травматизм серед дітей та намагаються регулювати правила руху. Ще два роки тому Європейська рада з безпеки на транспорті висловлювалася за обмеження швидкості, заборону перевезення на самокатах пасажирів та за встановлення мінімального віку для водіїв – 16 років.

Закон про електросамокати

Транспортними засобами електросамокати офіційно визнали ще у 2023 році. Втім,

окремих правил для них в Україні досі немає: де саме їздити, з якого віку, чи потрібен шолом, констатує в розмові з «Deutsche Welle» експерт з транспортного планування, директор компанії «Про мобільність» Дмитро Беспалов. «Визначення прав, обов'язків і вимог залишили на доопрацювання», – каже він.

А от проект закону №3023, який міг би зменшити кількість травм і смертей, завис у парламенті, пише «BBC-Україна». Минулоріч його спробували реанімувати і вже зараз намагаються оновити та винести на голосування. Статися це може протягом травня. Документ мав би встановити правила руху. «Діти до семи років зможуть самокатами користуватися виключно під наглядом дорослих в парках та на спеціально відведених доріжках. Діти з 7 до 14 років можуть їздити в парках, по велодоріжках або краю проїжджої частини», – розповідає «Deutsche Welle» народна депутатка, голова підкомітету з питань безпеки дорожнього руху та безпеки на транспорті комітету Верховної Ради України з питань транспорту Оксана Савчук. За її словами, встановлювати зони, де рух електричних самокатів заборонений чи обмежений, змогли би органи місцевої влади.

Серед змін, які також передбачає закон, встановлення максимальної швидкості 25 кілометрів за годину на дорогах і 10 кілометрів за годину – у пішохідних зонах. Категорична заборона на рух у тандемі, коли водій самоката бере пасажира. Та обов'язок носити захисне і світловідбивне спорядження, які нині є лише рекомендованими.

Реорганізація – аж ніяк не ліквідація. Про це пам'ятаймо!

Наталія Рисіч

Про ліквідацію чи знищення не йдеться.

Саме такими словами хотілося б розпочати і такими ж словами і завершити розмови про те, що у Романові і загалом по всій території Романівської селищної ради взялися за знищення дитячих садочків. Саме про це люди найбільше говорять, сперечаються і навіть доходять висновку, що влада не дбає про народ.

Поговорити, подискутувати, поміркувати насправді є про що. І є над чим. У минулому виході нашої газети ми розповіли про невтішну демографічну ситуацію у селах і селищах Романівської громади, що найпершим чином зачіпає роботу закладів дошкільної освіти. Дітей, які відвідують дошкільні дитячі заклади, поменшало скрізь: у Романові, у більшості сіл Романівської селищної ради. Та що там казати – навіть у Житомирі картина така, як і в Романові, Чуднові чи Любарі. У деяких дошкільних закладах вже дійшло до того, що чисельність персоналу лише трохи не дотягує до чисельності реально присутніх у закладі хлопчиків та дівчаток.

Певний час Романівська селищна рада закривала на таку ситуацію очі, але цього-річ ситуація вимагає дій. Після того як на самому фініші 2025-го року, коли бюджети громад були ухвалені рішеннями сесій відповідних рад, уряд України вніс зміни у порядок нарахування зарплатні (підви-

щив зарплату) для працівників закладів дошкільної освіти, позбавивши місцеві бюджети не лише багатомільйонних сум, які треба шукати і віднаходити для щомісячних виплат, бо питання постало рубя і рішуче. Або ж громади мають оптимізувати (скорочувати) чисельність персоналу працівників закладів дошкільної освіти, або ж до кінця поточного року заборгованість по зарплаті цьому ж персоналу буде перевищувати усі мислимі величини. Адаже ще не всі знають, що із 1 вересня 2026-го року рівень зарплат працівникам

дошкільних закладів України у столиці обіцяють ще підвищити, а це означає, що грошей на такі підвищення треба й треба. За нинішньої ситуації без кардинальних рішень не обійтись.

Якраз у такій обстановці і тривало кількатижневе обговорення питання щодо оптимізації роботи закладів дошкільної освіти Романівської селищної ради. На жаль, люди, які приходили для участі у такому обговоренні, найчастіше були неправильно або ж і несповна поінформовані. Причому іноді здавалося,

що робилося це навмисне, аби посилити напругу і невдоволення. Адже у більшості сіл, де нині працюють заклади дошкільної освіти, вони й надалі працюватимуть. Проте без реорганізації не обійтись. І на 80-у сесію Романівської селищної ради, яка має відбутись 29 травня, такі питання виносяться на розгляд у сесійному залі.

У більшості випадків реорганізація закладів дошкільної освіти (наприклад у Буддичеві, Старочуднівській Гуті, Врублівці, Биківці і т. п.) має відбутись через приєднання закладів дошкільної освіти до Романівського центру розвитку дитини «Берізка». Реорганізація закладу дошкільної освіти № 1 «Сонечко» (селище Романів) та реорганізація Романівського центру розвитку дитини «Берізка» пройде через їхнє злиття. Але це за умови, коли за таким варіант проголосують депутати Романівської селищної ради. У проекті рішення 80-ї сесії Романівської селищної ради може бути варіант про зміну режиму роботи і навіть про зміну юридичної адреси закладів дошкільної освіти у Буддичеві та Гордіївці. Йдеться про переселення таких закладів до шкільних приміщень з метою економного використання енергоносіїв.

Втім, до сесії, призначеної на 29 травня, ще є час. Триває обговорення, шукаються варіанти подальших алгоритмів роботи закладів дошкільної освіти Романівської селищної ради. При цьому місцева влада намагається фізично зберегти дошкільні заклади у тих селах, де вони нині існують. Адже усі розуміють плачевність і навіть трагізм рішень про остаточне закриття таких закладів і намагаються будь-що цього не допустити. Ось у цьому й полягає уся правда, яку люди хочуть почути.

Армійська реформа, кешбек та комунальні тарифи: Що зміниться для українців у червні

У червні на Україну чекає низка змін: зокрема, стартує армійська реформа зі збільшенням виплат військовим. Також з початку літа більше не діятиме «паливний кешбек», а накопичені за нього кошти потрібно буде використати, інакше повернуться до державного бюджету. Детальніше розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

Зміни для Сил оборони

У червні в Україні стартує армійська реформа. Основними її напрямками має стати зростання зарплат військовим, спеціальні контракти для піхоти, а ще поетапна демобілізація.

Зокрема, мінімальне забезпечення для тилових посад становитиме 30 тисяч гривень, а виплати для бойових позицій, офіцерів та сержантів обіцяють збільшити у разі.

Для піхотинців запровадять нові умови служби з бонусами від 250 до 400 тисяч гривень. Також вже у 2026 році планується розпочати процес звільнення зі служби раніше мобілізованих військових.

«Доручив посилити контрактну систему в Силах оборони таким чином, щоб завдяки розширенню контрактної складової забезпечити визначені терміни служби й можливість – починаючи вже з цього року – поетапного звільнення зі служби тих, хто був мобілізований раніше, на основі чітких часових критеріїв», – заявив Володимир Зеленський.

За його словами, вже в червні повинні бути перші результати реформи, зокрема у галузі фінансового забезпечення солдатів, сержантів та командирів Сил оборони України.

Комунальні тарифи

Комунальні тарифи у червні залишаться без змін. Зокрема, за електроенергію українці і далі сплачуватимуть 4,32 грн за 1 кВт год. Кабінет Міністрів ухвалив рішення залишити чинний тариф для побутових споживачів щонайменше до 31 жовтня цього року.

Не зростатиме поки і тариф на природний газ для клієнтів Нафтогазу. Для побутових споживачів вартість газу зафіксована на рівні 7,96 грн за кубометр у період із 1 травня 2026 року до 30 квітня 2027 року.

А от на водопостачання єдиної ціни по країні немає. Тарифи на воду визначають або органи місцевого самоврядування, або Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Дізнається актуальну вартість водопостачання українці можуть на офіційному сайті

свого водоканалу або у повідомленнях місцевої влади.

Використання коштів «національного кешбеку»

Міністерство економіки закликло використати кошти, накопичені на картках програми «Національний кешбек», до 30 червня 2026 року, інакше ці гроші повернуться до державного бюджету.

У міністерстві повідомили, що кешбек за квітень українці отримають наприкінці травня. Ці кошти також треба використати до кінця червня. А от виплати за травневі покупки будуть у липні. Сама програма продовжить працювати без змін, нарахування за наступні періоди відбуватимуться після 20 числа кожного місяця.

Як розповів в інтерв'ю РБК-Україна міністр економіки, доквілля та сільського господарства Олексій Соболев, «Національний кешбек» продовжили ще на два роки. За його словами, програма виконує важливу соціальну функцію, оскільки більшість її учасників мають сімейний дохід до 40 тисяч гривень. Також, за інформацією посадовця, 70% коштів кешбеку українці спрямовують на оплату комуналки.

Окремо міністр згадав про так званий паливний кешбек, витрати на який становлять 20 млн гривень на день. Цей напрям продовжили лише на травень. Тобто із 1 червня паливний кешбек для українців більше не діятиме.

Торік був круглий стіл, а сьогодні Романів доріс до конференції

Віктор Радчук

Сьогодні можна говорити, що наукова конференція «Лінські читання: історико-педагогічні краєзнавчі студії» проходить заключний підготовчий етап для свого проведення.

Станом на сьогодні відомо, що для участі у конференції зареєструвалося 99 учасників із Романова, Житомира, Києва та інших міст, громад, навчальних закладів України. Безумовно, про тих, хто вирішив відвідати Романів вперше, про тих, хто досліджує історичну спадщину, споріднену із Романовом і Романівщиною, ми розповімо вже опісля завершення наукового форуму.

Конференція, як і передбачалося, відбудеться 29 травня. Місцем її проведення стане Романівський ліцей № 1, де упродовж всього дня працюватимуть чотири секції згідно з тематичною спрямованістю доповідей, виступів її учасників. Звісно, загальні питання і підбиття підсумків роботи конференції пройдуть у формі єдиного пленарного засідання.

Для участі у роботі конференції, окрім вже зареєстрованих учасників, запрошуються працівники культосвітніх закладів,

музейних установ, освітяни і учні ліцеїв, депутати Романівської селищної ради (хоча депутати якраз цього дня вирішили провести свою 80-у сесію селищної ради). Зрештою всі романівчани зможуть бачити, слухати і спостерігати за роботою «Лінських читань» у YouTube. Це дуже важливо, бо й досі Романів і романівчани потребують

уважного, дбайливого і відповідального ставлення до справи наукового вивчення та осмислення своєї історії і спадщини, яка й досі адекватно не оцінена і сприймається на рівні легенд, забав чи своєрідного хобі окремих людей. Між тим, подібний захід у Романові проводиться вже вдруге. Нагадаємо, що ВПЕРШЕ у новітній історії Романова подібний захід за участі науковців, краєзнавців, дослідників і ентузіастів відбувся торік, 9 червня 2025-го року. Тоді у приміщенні краєзнавчого музею Романівщини пройшов круглий стіл «Романів. Лінські». П'ять виступів учасників круглого столу, обговорення, коментарі, відгуки і пропозиції засвідчили, що краєзнавча тематика у Романові стає популярною, а в середовищі громади з'являється низка ентузіастів, які активніше цікавляться спадщиною родини Лінських як частини могутньої історичної спадщини Романівщини, як самобутнього Поліського регіону. Власне, історико-педагогічна краєзнавча конференція «Лінські читання» має стати продовженням і водночас – могутнім стимулом для вивчення і розвитку дослідницького руху у подальшому часі. Важливо розуміти, що наукова конференція проводиться напередодні проведення вже третього, традиційного і гарно розрекламованого у масштабах нашої області фестивалю «ЕтноВир на Виспі», який пройде 11 липня.

Безумовно, сьогодні ми можемо сказати, що приготування до конференції «Лінські читання» у Романові продовжуються. Вже

зараз очевидно, що за рівнем презентації науковців, музейних закладів, громадських активістів та ентузіастів-краєзнавців ця подія буде дуже важливою, епохально-знаковою для Романова і для громади романівчан. Навіть неозброєним оком помітно, що Романів росте, мужніє і пробає відновити свою колишню, півторастолітньої давності славу могутнього і самобутнього центру життя Великої Волині.

Звісно ж, сьогодні це робити важко. Не лише із міркувань фінансово-матеріальних, але найпершим чином – через прогалини історичної свідомості, які відчуваються дуже й дуже помітно. Романів і досі не позбувся певної меншовартості, такого собі провінційного хабу, де, на думку місцевого люду, немає на що глянути, немає куди піти і далі у такому ж сенсі. Насправді у Романові є чим зайнятися, є куди піти, але головне – є над чим працювати. **Головне і окремішне завдання на сьогодні – прищепити інтерес, а потім і любов до своєї малої Батьківщини молодому поколінню романівчан: дітям, учням, студентам, молоді, яка знаходитиме своє застосування тут і в себе вдома.** Ось для чого проводяться «Лінські читання», бо без цього ми не матимемо ні доріг, ні туристичних маршрутів, ні популярних у народі місць наших старожитностей і краєзнавчої слави. Тому сприймаємо це як подію, як гордість і як ознаку поступу та розвитку Романова і Романівської громади загалом. Бо такі – пора!

На обрії – вже червень, а значить – і старт для відпочинку

Наталка Рисіч

Травень минає швидко, позмінно чергуючи дощові наступи із періодами потепління, під час яких хоча б на декілька годин встановлюється поки що весняна спека.

Все йде до літа, а це, як би не складалося наше життя, завжди пора відпочинку. Це й час для відпусток, а тривалі літні канікули у школярів та студентів також символізують відпочинок, розваги, неவிбагливе спілкування, релакс. Зрозуміло, подорожувати на моря чи сподіватися на закордонні вояжі сьогодні можливостей кратно менше, аніж було колись. Зі зрозумілих для усіх причин. Тому відпочиваємо в себе вдома, вдосконалюємо і розвиваємо сферу дозвілля, облаштовуємо комфорт і починаємо розуміти – тут, неподалік від рідної хати чи батьківського дому, можна відпочивати нітрохи не гірше, аніж подорожуючи, шукаючи гірських чи морських пейзажів, привабливих закордонних туристичних баз, комплексів та всіляких інших предметів та речей, яких прийнято ототожнювати зі сферою відпочинку.

Але все це або ж багато чого із того, що пропонують розкручені у туристів місця, можна обла-

штувати і тут, на Житомирщині, а якщо ще ближче, то і на теренах нашої Романівської громади. Гарним і навіть повчальним прикладом облаштованості місцевого відпочинку вже декілька років служить комплекс «Жасмин Полісся». Місце його розташування вже не потребує особливої реклами чи іншої просторової орієнтації, адже кожен водій чи

пасажир автотранспорту, що курсує автодорогою із Чуднова до Шепетівки, Полонного чи хоча б до Мирополя, неодмінно звертає увагу на ошатний комплекс поблизу села Врублівки, що включає в себе оазис із води та зелених насаджень, місць для відпочинку на будь-який смак і вибір. Цьогоріч колектив комплексу «Жасмин Полісся» також активно готується до збільшення кількості відпочивальників вже із перших чисел червня. Безумовно, ті, хто вже бував тут і вподобав варіант сімейного відпочинку, зустрічі із друзями, родичами або ж і просто можливості побути наодинці із собою, але в обстановці ласкавого сонечка і

гарно облаштованого пляжу – неодмінно знайдуть можливість ще раз завітати на територію «Жасмину».

Кожного відпочивальника, будь-кого, хто має хоча б кількох годин нагоду для відпочинку, тут чекають, зустрінуть і запропонують прийнятний і зручний варіант для гарного і приємного релаксу. Як і в минулому сезоні, всі локації комплексу будуть функціонувати. **З новинки нинішнього сезону** буде відчинена друга сторона пляжу, де над водою побудований новий навіс. З однієї сторони навісу розташовані лежачі із зручними матрацами. Тут же передбачена можливість взяти в оренду рушник. Поряд із лежачими розташовані також столики. На іншій стороні навісу відпочивальники матимуть можливість скористатися окремими кабінками для 4-6 людей. В кабінці також є лежачі з матрацами та зручні столики. Звісно ж, і тут також є можливість взяти в оренду рушник. В оснащення кожної з кабінок входять каво-

варка і мінібар з наповненням. Все це – для поліпшення комфорту гостей відпочинкового комплексу «Жасмин Полісся». Основною локацією комплексу і місцем приємного відпочинку відвідувачів, звичайно, є його ресторан, де відвідувачі і гості мають нагоду спробувати страви та напої, запропоновані на різний смак та вподобання клієнтів. Все це із найдетальнішими побажаннями гостей комплексу, і, як завжди, – з увагою і любов'ю. За вже усталеною традицією, щороку для найповнішого задоволення відпочивальників ресторан комплексу готує декілька новинок в меню, аби приємно здивувати і обов'язково порадувати своїх гостей. Звичайно, для відвідувачів комплексу вже із перших червневих днів буде відкрита літня тераса ресторану.

Як і раніше, відпочинковий комплекс «Жасмин Полісся» зустрічає кожного з відвідувачів усмішкою обслуговуючого персоналу, вишуканою чистотою і комфортом сервісу, що задовольняє потреби і смаки найвибагливішого клієнта. Весь периметр комплексу оснащений відеонаглядом, а вся територія «Жасмину Полісся», включно із зручною парковкою, контролюється професійно підготовленою охороною. Тому відпочинок чи навіть кількохгодинна зупинка на території «Жасмину» запам'ятовується його відвідувачам надовго. Хоча б тому, що тут завжди і з нетерпінням чекають своїх клієнтів як найдорожчих і бажаних гостей.

Розпочинаємо найшвидший в історії області футбольний чемпіонат

Віктор Єрофеев

Залишився ще один матч футбольного чемпіонату України сезону 2025/2026 років, який фінішує на рівні групового турніру 24 травня 2026-го року.

Якраз заключний матч наш романівський ФК «VIVAD» проводить у гостях у КОРМІЛа із Львівщини. Львів'яни претендують на місце у чільній четвірці першої групи, що дає їм право виступити у наступній фазі із визначення абсолютного переможця та призерів чемпіонату серед аматорів. Звісно ж, господарі зроблять все можливе, аби виграти матч у чемпіона Житомирщини. Але це аж ніяк не означає, що романівський клуб поїде на Львівщину, аби подарувати господарям стадіону чергові три очки. Скажемо більше: ФК «VIVAD» прагне зіграти із КОРМІЛом щонайменше вничю. Аби здобути хоча б одне турнірне очко і не поступитися сьомим місцем у підсумковій таблиці чемпіонату України (перша група), яке сьогодні посідає ФК «VIVAD». Тим паче, що наступають на п'яти романівській команді її принципові суперники – сусіди із полонського «Колоса».

Нагадаємо нашим читачам, що 16 травня у Романові гостював сарненський «Маяк», який також прибув до Романова із намірами здобути перемогу над господарями. Чемпіону Рівненщини хочеться не змарнувати шансу на вихід у четвірку найсильніших команд першої групи аматорського чемпіонату. Рівняни прибули до Романова після фінального матчу кубка аматорської ліги України, в якому «Маяк» поступився, а тому гостям хотілося певним чином відновити своє реноме хоча б в очах прихильників і вболівальників своєї команди. Слід зауважити, що ще у першому таймі (40-а хвилина) «Маяк» зумів вразити ворота господарів стадіону, використавши ледь не єдиний шанс для взяття воріт. У другому таймі ФК «VIVAD» дуже прагнув хоча б відновити рівновагу у рахунку, але довго господарям нічого суттєвого біля воріт «Маяка» зробити не вдалося. І лише за кілька хвилин до фінального свистка судді поєдинку капітан романівської команди Богдан Мосійчук все ж таки відновив рівновагу і дозволив господарям записати до свого турнірного внеску бодай одне очко.

Тепер остаточну крапку для романівчан у чемпіонаті поставить футбольний поєдинок із КОРМІЛом, який для романівського клубу стане заключним у сезоні і після якого керівництво клубу може зробити певні висновки.

Хоча часу на висновки майже немає і не буде, бо вже 20 травня, якраз у день виходу нашої газети, ФК «VIVAD» проводить свій стартовий поєдинок у черговому чемпіонаті Житомирської області, який розпочав свою ходу ще 16 травня. Чемпіонат буде

дуже нетривалим, бо для участі у ньому заявили лише 6 футбольних клубів Житомирщини. А тому будь-яка помилка чи недооцінка суперника може багато значити і стати вирішальним фактором у визначенні чемпіона області зразка 2026-го року. Вже восени на Житомирщині стартуватиме ще один чемпіонат області 2026/2027 років, який пройде за успадкованою в Європі схемою «осінь-весна». Але восени, мабуть, стартуватиме і черговий чемпіонат України серед аматорів, де візьме участь новий чемпіон Житомирщини зразка 2026-го року. Отже, предметів для обговорення популярної у народі футбольної теми у нас не бракуватиме.

Ще про один чемпіонат, який щойно стартував у Житомирській області. Йдеться про чемпіонат Житомирського району, перші матчі якого відбулися 17 травня. Наприклад, багато гомону і розголосу набув матч, який відбувся минулої неділі у Мирополі. Минулорічний чемпіон Житомирського району, футбольний клуб «Гарант-С» грав із дебютантами чемпіонату – ФК «Миропіль». Гості виграли із розгромним рахунком 5:0 і одразу перетворились на фаворитів чемпіонату. Ну а футболісти із Мирополя використовують вже проведений матч як виховний для загартування молодшого покоління гравців. Тому серед керівництва ФК «Миропіль» немає особливо вражаючого песимізму, бо, по-перше, вся боротьба лише попереду, а по-друге, миропільчани усвідомлюють, що у деяких командах чемпіонату Житомирського району є чимало гравців, які грають у чемпіонаті Житомирської області, а до цього – у всеукраїнському чемпіонаті серед аматорів. Наприклад, минулого сезону той же «Гарант-С» використовував у своєму складі декількох гравців романівського ФК «VIVAD» чи ФК «Коростень/Агро-Нива». Такі кадрові кульбіти із перебіганням деяких гравців із команди до команди є відвертим неподобством на тлі наших претензій на входження до європейського товариства, де кожен футболіст (навіть юний аматор) має свій футбольний паспорт, який дозволяє гравцеві взяти участь лише в одному турнірі упродовж футбольного сезону. У нас, в Україні, також розуміють доцільність такого правила у спорті, але ж... Як завжди, у нас частіше працюють не над тим, як виконувати запроваджені правила і закони, а навпаки – як їх обійти або ж навіть і відверто порушити. Але результат таких зусиль і дій однаково ганебний. Хто б і що про це не казав.

Кози на Виспі, або Навіщо нам культурна спадщина?

Віктор Першко

Цей факт не може бути непоміченим.

Навіть якщо такого більше не буде, або хтось цього не помітить і належним чином не відреагує. Йдеться про випас домашніх тварин у місцях громадського призначення. Якщо конкретно – чи можуть випасатися кози на острові Виспа?

З огляду на те, що вже тривалий час у Романові провадиться справді потужна робота із популяризації своєї історичної спадщини, якраз острів Виспа і опинився у своєрідному епіцентрі тієї території, яку бажано оберігати, прикрашати, оснащати і розвивати. Два місяці тому група ентузіастів-романівчан прибирала сміття, листя, гілки

з дерев, які накопичилися на острові упродовж зими. Громада із позитивом відреагувала на таку пропозицію, але наступним приводом для того, аби про Виспу знову згадали, стали кози одного

із жителів селища. І це все – на фоні приготувань до краєзнавчої конференції, а сам факт підготовки до проведення вже третього у Романові фестивалю «ЕтноВир на Виспі» мав би стати певним

запобіжником для всієї громади селища у питаннях найдбайливішого ставлення до місця, яке стає символом краєзнавчо-туристичного і духовного відродження Романівської громади.

Як виявляється, ні фестиваль, ні посилення уваги до вивчення минулого, ні збори громадян із утворенням ініціативної групи поки що серйозного впливу на масову свідомість Романівської громади не мають. Виспа й надалі вважається місцем, де можна розпити пляшку горілки, зручно помити власний автомобіль. Ну а вже про кіз, як то кажуть, і говорити не варто. Хоча якраз сьогодні і зараз варто робити і ЗРОБИТИ так, щоб громадське місце було і залишалось громадським. Аби ні у кого не виникало бажання веселитись, розважатись і жити мірками поведінки та стилю первісної людини. Зрештою, у Романові

діє і періодично засідає адміністративна комісія, якій якраз до снаги подібні порушення припиняти за допомогою дієвих заходів і штрафів. Але навіть якщо суто по-людськи спробувати з'ясувати, допоки такі зухвалі речі у Романові будуть траплятися, то й тут треба попрацювати. Адже всі сьогодні знають, що таке приватна власність, приватна територія, окремих двір і т. п. І відповідним чином дотримуються певних правил, заборон, пересторог. А щодо громадської території ставлення залишається двоїстим: мовляв, не моє, а наше, спільне і всезагальне. Ось тут ми й програємо. Тут у нас бруд, сміття, непривабливий вигляд тощо. І якраз у царині громадського у нас виникають ситуації, коли домашні кози випасають у місцях культурної спадщини. І то – навіть на Виспі! То й як бути далі?

Європейський тиждень тестування на ВІЛ і вірусні гепатити

Європейський тиждень тестування на ВІЛ та вірусні гепатити – це нагадування про те, що раннє виявлення рятує життя.

ВІЛ-інфекція та вірусні гепатити В і С можуть тривалий час перебігати безсимптомно, поступово вражаючи імунну систему, печінку та інші органи. Без своєчасного діагностування вони призводять до серйозних ускладнень – опортуністичних інфекцій, цирозу, раку печінки та інших загрозливих для життя станів.

Водночас сучасна медицина дозволяє ефективно контролювати ці захворювання, якщо вони виявлені вчасно.

Саме тому кожній людині важливо хоча б раз у житті пройти тестування на ВІЛ та вірусні гепатити, а за наявності ризиків – тестуватися регулярно.

Коли тестування необхідне без зволікань:

- після незахищеного статевих контакту;
- якщо є новий сексуальний партнер або кілька партнерів;
- під час планування вагітності або на ранніх термінах вагітності;

- у разі використання нестерильних шприців, голки, інструментів;
- після контакту з кров'ю чи біологічними рідинами іншої людини (у побуті чи на роботі);
- якщо партнер живе з ВІЛ, вірусним гепатитом або має підвищений ризик інфікування;
- при появі тривалої гарячки, висипу, збільшених лімфовузлів, безпричинної втрати ваги, жовтяниці чи інших насторожливих симптомів;
- після випадку сексуального насильства.

Як підготуватися до тесту на ВІЛ чи вірусні гепатити В, С

Особливої підготовки до тестування не потрібно. Тест можна робити у будь-який час доби, а якщо був ризикований контакт, варто зачекати 3–8 тижнів – саме тоді тест покаже достовірний результат.

Якщо результат тесту позитивний:

- лікар призначить ефективне лікування (антиретровірусну терапію або проти-вірусне лікування гепатитів);
- забезпечити регулярний клінічний та лабораторний контроль;

– допоможе запобігти ускладненням та покращити якість життя.

Якщо результат негативний:

- ви отримаєте консультацію щодо профілактики;
- рекомендації зі зниження ризиків інфікування;
- за потреби – поради щодо повторного тестування.

Пройти тестування на ВІЛ та вірусні гепатити безкоштовно, швидко та конфіденційно можна:

- у свого сімейного лікаря;
- у кабінетах «Довіра» закладів охорони здоров'я;
- у мобільних амбулаторіях;
- у пунктах тестування неурядових організацій;
- самостійно – за допомогою швидких тестів для самотестування.

Знати свій статус означає дбати про себе та своїх близьких. Європейський тиждень тестування – чудова нагода зробити цей важливий крок.

Джерело: ДУ «Житомирський ОЦКПХ МОЗ України»

Готуйтеся завчасно: медогляд дитини перед навчанням та форма 086/о

Для зарахування або переведення дитини до закладу дошкільної або середньої освіти, треба пройти обов'язковий медичний огляд, зробити всі необхідні за віком щеплення та отримати форму 086/о*.

Результати огляду чинні протягом року з дати його проходження, тож не відкладайте: зводіть дитину на медогляд і надолужте вакцинацію за Календарем профілактичних щеплень вже зараз.

ЗАРАЗ ТРЕБА ПРОХОДИТИ МІНІМУМ ЛІКАРІВ

З 2024 року МОЗ спростило процедуру медогляду. Тепер не потрібно звертатися до багатьох профільних спеціалістів. Огляд проводять:

1. сімейний лікар або педіатр, з яким укладена декларація;
2. лікар-стоматолог.

До інших спеціалістів дитину можуть направити, лише якщо під час огляду лікар виявить ознаки хвороби або відхилення.

ЩО ВХОДИТЬ У МЕДОГЛЯД

На обов'язковому медогляді сімейний лікар / педіатр має перевірити:

- зріст, масу тіла та інші ключові показники розвитку дитини;
- гостроту зору та слуху;
- поставу та склепіння стопи;
- ознаки гострих хвороб або хронічних станів.

Також лікар призначить лабораторні дослідження: загальні аналізи крові та сечі, аналіз калу на яйця глистів, а перед вступом до першого класу закладів загальної середньої освіти – аналіз крові на цукор.

У разі переведення дитини або зміни закладу освіти повторно проходить ПОВНИЙ медогляд

не потрібно – достатньо огляду сімейного лікаря або педіатра.

ЯКІ ЩЕПЛЕННЯ ТРЕБА ЗРОБИТИ ДИТИНІ

Аби отримати форму 086/о, дитині потрібно мати всі необхідні щеплення за віком відповідно до Календаря профілактичних щеплень. До двох років дитина має отримати:

- щеплення від туберкульозу вакциною БЦЖ;
- 4 дози щеплення від кашлюку, дифтерії та правця**;
- 4 дози щеплення від поліомієліту**;
- завершений курс вакцинації від гепатиту В та хіб-інфекції**;
- 1 дозу щеплення від кору, паротиту та краснухи (КПК).

Для 4-річних дітей до списку додається друга доза КПК.

Для 6-річних дітей додається ще ревакцинація від поліомієліту, дифтерії та правця.

ГОТУЙТЕСЯ ЗАВЧАСНО: МЕДОГЛЯД ДИТИНИ ПЕРЕД НАВЧАННЯМ ТА «ФОРМА 086/О»

12–13-річні дівчата мають отримати щеплення проти папіломавірусної інфекції.

16-річні діти мають отримати чергове щеплення від дифтерії та правця.

*Медична довідка (витяг з медичної картки амбулаторного хворого) (Форма № 086/о).

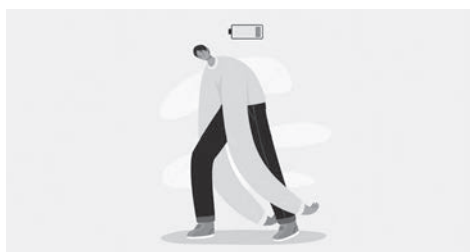
** для зручності батьків і зменшення кількості уколів ді-

тям отримати вказані щеплення можна у складі комбінованих вакцин, які можуть містити антигени гепатиту В, кашлюку, дифтерії та правця, поліомієліту, хіб-інфекції. Таким чином, дитина отримує лише чотири ін'єкції, кожна з яких захищає від шести інфекцій.

Джерело: Центр громадського здоров'я МОЗ України

Як не проґавити емоційне вигорання

Емоційне вигорання хоча й не є медичним діагнозом, може значно погіршити якість життя.

На відміну від професійного вигорання, емоційне може виникати через довготривалий стрес, пов'язаний зі здоров'ям, стосунками з близькими людьми та іншими сферами.

В межах місяця обізнаності про ментальне здоров'я ділимося ранніми ознаками емоційного вигорання від Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

ЯК «ПРАЦЮЄ» ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ

Підступність у тому, що вигорання виникає поступово й дуже нагадує звичайну втому:

1 етап: у вас достатньо енергії й ви готові вкладати максимум зусиль та часу, наприклад, у стосунки з другом;

2 етап: внутрішні запаси енергії поступово вичерпуються, стає все важче підтримувати спілкування;

3 етап: якщо не давати собі час на відновлення, втому від стосунків стає хронічною, а навіть найменші дії (наприклад відповідь на повідомлення) відчуються як тягар.

ЯК ВЧАСНО ПОМІТИТИ ОЗНАКИ

Розпізнати емоційне вигорання на ранніх етапах буває важко, адже часто ми говоримо собі, що просто перевтомилися. Але сигналом може бути не лише виснаження:

1. Стало важче заснути, ви частіше прокидаєтеся серед ночі або встаєте набагато раніше, ніж зазвичай.

2. Змінилися харчові звички: ви стали їсти менше або навпаки – відчуваєте, що їжа (особливо жирна, солодка чи нездорова) допомагає вам заспокоїтися і зняти напругу.

3. Почуваєтеся виснаженими навіть після відпочинку, або вам важко виконувати справи, які раніше давалися легко.

4. Відчуваєте відстороненість як від близьких, так і поточних справ та обов'язків, небажання брати на себе відповідальність. Вам стає байдуже до того, що раніше подобалося.

5. Дратуєтеся через дрібниці, під час спілкування з близькими або навіть самі на себе.

6. Стало важко зосередитися і втримати концентрацію протягом тривалого часу. Ви погано запам'ятовуєте інформацію, свідомість ніби затуманена.

7. Вам буває складно зрозуміти, що саме ви відчуваєте та які емоції переживаєте.

8. Внутрішній критик стає голоснішим. Ви порівнюєте себе з іншими, знецінюєте все, що робите, й сумніваєтеся у власній цінності.

9. Ви прокрастинуйте – відкладаєте рутинні справи на потім або й зовсім ігноруєте їх.

10. Ваше самопочуття погіршилося: емоційне вигорання може проявлятися в тому числі й у вигляді фізичних симптомів. Важливо звернутися до сімейного лікаря, адже причина погіршення може бути іншою.

ЩО РОБИТИ З ЕМОЦІЙНИМ ВИГОРАННЯМ

Якщо вам потрібна підтримка – не зволікайте. Звернутися за допомогою можна до сімейного лікаря, лікаря-психіатра або до Центру ментального здоров'я. Помічні ресурси та гарячі лінії можна знайти на сайті «Ти як?» в розділі «Допомога».

Джерело: Центр громадського здоров'я МОЗ України

Гороскоп на тиждень 20 травня - 26 травня

ОВЕН
Тиждень приносить вам відчуття руху і внутрішнього оновлення. Багато розмов починають впливати на вас сильніше, ніж зазвичай.

ТЕЛЕЦЬ
Для вас цей період пов'язаний із переоцінкою стосунків і життєвих цінностей. звичний лад уже не дає попереднього відчуття впевненості.

БЛИЗНЮКИ
З'являються нові знайомства, пропозиції, неочікувані розмови й ситуації, які швидко відчиняють перед вами нові двері.

РАК
Вам може захотітися різко змінити плани, відмовитися від старих обмежень або спробувати абсолютно новий формат життя і спілкування.

ЛЕВ
Для вас цей період пов'язаний з оновленням поглядів і несподіваними подіями. З'являються нові люди, які дають яскраві емоції.

ДІВА
Тиждень може здатися вам занадто насиченим інформацією та емоціями. Деякі плани можуть різко змінитися, але саме це виведе вас на цікавіший напрям.

ТЕРЕЗИ
Деякі розмови або новини здатні повністю змінити вашу думку про людину або ситуацію. У коханні багато що залежить від спілкування.

СКОРПІОН
Період приносить вам натхнення і бажання бути серед людей. Після 21 травня відкривається більше можливостей для різних комунікацій.

СТРІЛЕЦЬ
Для вас ці дні пов'язані з внутрішніми відкриттями і сильними емоційними процесами. Багато чого прихованого починає виходити на поверхню.

КОЗОРІГ
Деякі розмови виявляються доленосними й надовго змінять ваше сприйняття людини поруч.

ВОДОЛІЙ
Період приносить багато руху і несподіваних подій. Змінюється ваш погляд на стосунки і повсякденне життя.

РИБИ
Для вас це один із найсильніших і найдоленосніших періодів місяця. Багато подій сприймаються глибше, ніж зазвичай.

Джерело: ТСН

Смачного!

Спаржа з беконом в духовці

Інгредієнти: 6 шт. спаржі, 150 г бекона (або 6 шматочків), 1 ч. л. олії, сіль та перець до смаку, 3 зубчики часнику.

• Спаржу промийте та ретельно обсушіть паперовим рушником. Відріжте по 2 см знизу пагонів, адже ці кінчики зазвичай досить жорсткі. Викладіть підготовлені стебла в миску. Посоліть та поперчіть їх до смаку (пам'ятайте, що бекон сам по собі солоний, тому не переборщіть із сіллю). Додайте чайну ложку олії та 3 пропущених через прес зубчики часнику. Добре перемішайте.

• Візьміть один слайс бекона та щільно обгорніть ним стебло спаржі по спіралі – від основи до верхівки. Бекон має щільно прилягати до овоча. Повторіть процес з усією спаржею та беконом.

• Деко застеліть пергаментом. Викладіть спаржу в беконі так, щоб вони не торкалися одна одної. Відправляйте у розігріту

до 190 градусів духовку на 20 хвилин. За цей час бекон має стати золотистим і хрустким, а спаржа – м'якою всередині.

Шопський салат

Інгредієнти: 2 огірки, 1 солодкий перець, 2 томати, 1 червона цибулина, 3 ст. л. олії, сіль до смаку, 100 г бринзи.

• Помийте та частково зніміть шкірку з 2 огірків. Помийте та почистьте від зернят та плодоніжки 1 солодкий перець. Помийте 2 томати та почистьте 1 червону цибулину.

• Усі овочі поріжте невеликими часточками, а цибулю – чвертькільцями.

• Викладіть овочі у глибоку миску, додайте 3 ст. л. запашної олії. Посоліть до смаку та добре перемішайте.

• Натріть на великій тертці 100 г бринзи.

• Викладіть овочі у тарілку для подачі, зверху прикрасьте тертим сиром.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Чим варто кропити квітучі томати, щоб зібрати щедрий урожай

Допомога томатам сформувати максимум плодів.

Тисячі людей шукають в інтернеті рецепти, здатні змусити кущі ломитися від плодів, хоча природа, як завжди, влаштована куди прозаїчніше. Жодних див. Лише фізіологія і трохи хімії.

ПЕРІОДИЧНА СИСТЕМА НА ГРЯДЦІ

Весь цей драматизм із квітами, які масово опадають і залишають після себе голі стебла, часто зводиться до одного елемента. Бор. Звичайний мікроелемент, без якого пилок просто відмовляється проростати, особливо коли надворі стоїть спека або температура стрибає.

Ті, хто перевів агрономію в площину науки, знають рецепт, позбавлений містики. Беруть від двох до п'яти грамів аптечної борної кислоти і розчиняють гранули у невеликій кількості гарячої води.

Тут є один нюанс, який легко зігнорувати, але природа такого не пробачає: кристали розчиняють виключно в гарячій воді, десь 50-60 градусів. У холодній вони залишаються плавати мікроскопічним склом, яке потім залишиться на листі цілком реальні опіки.

Цей концентрат розводять у десятилітровому відрі води. Туди ж додають ложку-дві рідкого мила або садового прилипача. Без нього вода просто збереться в краплі і скотиться в землю, а мило ламає поверхневий натяг, розтягуючи розчин тонкою плівкою по поверхні рослини.

Десь на цьому етапі в народні рецепти зазвичай вривається кулінарія – молоко, йод та інші мешканці холодильника. Агрономи дивляться на це з неприхованим подивом. Мікроскопічна крапля йоду не злякає жодну серйозну інфекцію, а от реакція цих компонентів із бором може звести нанівець усю користь. Для хвороб давно винайшли біопрепарати з живими бактеріями – тією ж сінною паличкою чи триходермою. А молоко краще залишити для ранкової кави.

ФІЗИКА ПРОТИ ХІМІЇ

Сама процедура обприскування теж обросла міфологією. Рокми з уст в уста передається легенда, що краплі води на сон-

ці перетворюються на маленькі лінзи і випалюють листя. Красива теорія, яка не має нічого спільного з реальністю.

Насправді опіки мають хімічну природу. Якщо кропити під прямими сонячними променями, вода миттєво випаровується. На листі залишається борна кислота в екстремально токсичній концентрації, яка і руйнує тканини. Тому процедуру проводять у сутінках або в похмуру суху погоду. До того ж увечері продири на листі відкриті, і рослина встигає повільно, без стресу поглинути все запропоноване.

Достатньо одного-двох таких сеансів дрібнодисперсним туманом по перших і других квіткових китицях за сезон, щоб процес пішов як треба. Якщо кропити частіше, листя почне жовтіти, скручуватися «човником» і відмирати від токсикозу.

МЕХАНІКА КОМФОРТУ

Звісно, розчин у пульверизаторі – це не чарівна суміш, яка спише всі інші гріхи догляду.

У томатів є свій температурний ліміт. Коли стовпчик термометра перетинає позначку +32...+35°C, їхній пилок стає стерильним. Механіка розмноження просто зупиняється. Ті, хто вирощує їх у теплицях, змушені влаштовувати протяги, відчиняти всі двері і натягувати затіняючі сітки, інакше жоден бор не врятує ситуацію.

Є ще мистецтво роздгання куща. Нижче листя, що торкається вогкої землі, – це пряме запрошення для грибків, зокрема фітофторозу. Але обривати його радять з обережністю. По одному-два листочки на тиждень, і лише тоді, коли плоди на нижній гілці доростуть до розмірів волоського горіха. Якщо ж обскути кущ за один раз, рослина отримає такий шок, що з переляку скине всі квіти, які так ретельно намагалися зберегти.

І наостанок – полив. Як і багато інших речей у цьому світі, томати цінують рідкісні, але глибокі занурення. Воду ллють рясно і строго під корінь. А коли плоди починають наливатися вагою, настає час калію – на кшталт настою попелу чи сульфату калію. Саме він відповідає за ту саму солодкість, заради якої люди взагалі вилупують у цю складну і часом нещадну гру з землею.

Джерело: ukr.media

20 травня середа	21 травня четвер	22 травня п'ятниця	23 травня субота	24 травня неділя	25 травня понеділок	26 травня вівторок
+ 14° + 21°	+ 14° + 21°	+ 15° + 23°	+ 13° + 21°	+ 11° + 24°	+ 14° + 24°	+ 14° + 23°
739 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	747 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	744 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ

Цікаві факти про планети

• Меркурій є найменшою планетою сонячної системи. Він трохи більший за наш Місяць і є найближчою планетою до Сонця.

• Температура на Меркурії коливається від -180°C до 430°C. Це відбувається через відсутність атмосфери, яка могла б затримувати тепло.

• Меркурій обертається навколо Сонця за 88 земних діб, але один день на ньому триває 59 земних діб через повільне обертання навколо своєї осі.

• Венера – найгарячіша планета в сонячній системі. Її температура сягає 470°C через густу атмосферу з вуглекислого газу, яка утримує тепло.

• Венера обертається в напрямку, протилежному більшості планет. Це означає, що Сонце на Венері сходить на заході і заходить на сході.

• День на Венері триває довше, ніж її рік. Один оберт навколо своєї осі займає 243 земні дні, тоді як оберт навколо Сонця триває 225 днів.

• Земля – єдина відома планета, де існує життя. Це пов'язано з унікальними умовами: наявність води, атмосфери та магнітного поля.

• Земля обертається навколо Сонця на відстані 150 мільйонів кілометрів. Ця відстань називається астрономічною одиницею і використовується як стандарт вимірювання в космосі.

• Місяць – єдиний природний супутник Землі. Він викликає припливи та відпливи океанів і поступово віддаляється від Землі на 3,8 сантиметра щороку.

• Марс має найбільший вулкан у сонячній системі. Вулкан Олімп сягає висоти 22 кілометри, що втричі більше за Еверест.

• Марс має два крихітні супутники – Фобос і Деймос. Вони можуть бути захопленими астероидами з пояса астероїдів.

• На Марсі відбуваються пилові бурі, які можуть покривати всю планету. Ці бурі можуть тривати кіль-

ка місяців і суттєво змінюють поверхню планети.

• Юпітер – найбільша планета сонячної системи. Він настільки великий, що міг би вмістити всередину понад 1300 планет розміром із Землю.

• Велика червона пляма на Юпітері – це гігантський шторм. Він існує щонайменше 350 років і є вдвічі більшим за Землю.

• Юпітер має 79 відомих супутників. Найбільший із них – Ганімед – є більшим за Меркурій.

• Сатурн відомий своїми кільцями, які складаються з льоду та каміння. Ці кільця мають товщину всього кілька метрів, але простягаються на тисячі кілометрів.

• Сатурн має найнижчу щільність серед планет. Якби його можна було помістити в гігантське озеро, він би плавав на поверхні.

• Титан – найбільший супутник Сатурна. Це єдине місце, окрім Землі, де є рідини на поверхні у вигляді метанових озер.

• Уран обертається «лежачи на боці». Його вісь нахилена майже під кутом 90 градусів, що робить його унікальним серед планет.

• Уран має 13 відомих кілець, хоча вони менш помітні, ніж у Сатурна. Ці кільця здебільшого складаються з темного матеріалу.

• День на Урані триває всього 17 годин. Це означає, що планета швидко обертається навколо своєї осі.

• Нептун – найвіддаленіша планета сонячної системи. Він розташований на відстані понад 4 мільярди кілометрів від Сонця.

• Нептун має найпотужніші вітри в сонячній системі. Їхня швидкість може досягати 2100 км/год, що перевищує швидкість звуку.

• Велика темна пляма на Нептуні – це шторм, схожий на Велику червону пляму на Юпітері. Проте ці шторми можуть зникати та з'являтися протягом кількох років.

• Нептун має 14 відомих супутників. Тритон, найбільший із них, ру-

хається в напрямку, протилежному обертанню планети.

• Плутон раніше вважався дев'ятою планетою, але у 2006 році його перекласифікували на карликову планету. Це сталося через те, що він не відповідає новим критеріям визначення планет.

• Плутон має п'ять супутників. Найбільший з них, Харон, настільки великий, що вони вважаються подвійною системою.

• Поверхня Плутона покрита замороженим азотом, метаном та вуглекислим газом. Температура на ньому сягає -240°C.

• Планети сонячної системи утворилися приблизно 4,6 мільярда років тому. Це сталося внаслідок колапсу величезної хмари газу та пилу.

• На всіх планетах сонячної системи існує магнітне поле, окрім Венери та Марса. Це магнітне поле захищає планети від космічної радіації.

• Усі планети обертаються навколо Сонця в одному напрямку, за винятком Венери та Урану. Вони мають ретроградне обертання.

• Найшвидша планета в сонячній системі – Меркурій. Через його близькість до Сонця він рухається зі швидкістю 47 км/сек.

• Сонячна система містить понад 200 карликових планет і об'єктів поясу Койпера. Вони розташовані далеко за орбітою Нептуна і включають Плутон та інші малі тіла.

• Планети-гіганти Юпітер, Сатурн, Уран і Нептун складаються здебільшого з газів. На відміну від Землі, вони не мають твердої поверхні.

• Деякі екзопланети, відкриті за межами сонячної системи, мають незвичайні умови. Наприклад, на одній з них, WASP-12b, йде дощ із розплавленого металу.

• На Землі планети інколи можна спостерігати неозброєним оком. Венеру, Марс, Юпітер і Сатурн часто видно на нічному небі без телескопа.

Джерело: dzen.v.ua

РЕКЛАМА

КУРСИ ВОДІВ
ВІД ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ»

Категорії, які можна відкрити
A1, A, B1, B, C1, C, D1, D, BE, C1E, CE

Романівка	067-410-12-15
Романів	067-799-04-27
Миропіль	067-895-10-86
Любар	096-565-26-15
Чуднів	097-992-61-48
Житомир	067-900-02-54
	068-288-28-77
Хоролів	097-516-12-25
Коростень	067-391-89-29
Новоград-Вол.	097-554-28-16
Черняхів	097-253-60-24
Ружин	097-487-88-32
Бердичів	097-466-91-50
Андрушівка	067-410-22-60
Нова Борова	067-347-47-80
Попільня	067-946-49-66
Бердичів	097-466-91-50

БУДМАТЕРІАЛИ
м. Чуднів

- ДОШКА ПОЛОВА
- ВАГОНКА
- РЕЙКА МОНТАЖНА
- БРУС

097 745 54 59
098 410 70 17

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

380678794357
380679759461
380663478257
Іван Васильович

В наявності круги колодязні та каналізаційні, дашки до них

0 800 213 103
телефонуйте до контакт-центру системи з надання безоплатної правової допомоги

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОРУЧ

ВТРАЧЕНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ КВИТОК ВИДАНИЙ НА ІМ'Я ПЯНТКОВСЬКОГО ІГОРА БОРИСОВИЧА, ВВАЖАТИ НЕДІЙНИМ.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ
НАС ЧИТАЮТЬ 10 000 РОМАНІВЧАН
Відділ реклами:
067 412-89-81

ARMІЯ ПОТРЕБУЄ ТЕБЕ!

Тисячі підписують контракт, тому що Збройні Сили України – це середовище для найсміливіших та найпатріотичніших!

Житомирський районний ТЦК та СП запрошує на службу за контрактом

Для проходження військової служби за контрактом в ЗСУ звертайтеся до Житомирського районного ТЦК та СП за адресою: м. Житомир, вул. Тараса Бульби-Боровця, 21, тел.: 093 868 52 30.

